

ES fondu makroekonomiskās ietekmes izvērtējums, 27.07.2007. – 30.06.2008.

(Izvērtējuma veicējs – Biedrība "Baltijas starptautiskais ekonomikas politikas studiju centrs", SIA "Baltijas Konsultācijas")

Pētījums tika veikts, lai novērtētu ES fondu ietekmi uz Latvijas tautsaimniecību, ņemot vērā ES finanšu apjoma augsto īpatsvaru Latvijas investīcijās un Latvijas iekšzemes kopproduktā kopumā. Pētījuma ietvaros tika izstrādāts makroekonomiskās prognozēšanas vidēja termiņa modelis ES fondu ietekmes novērtēšanai atbilstoši Latvijas specifiskajai situācijai. Izstrādātais modelis tika nodots turpmākai lietošanai LR Finanšu ministrijas Tautsaimniecības analīzes un fiskālās politikas departamentam.

Pētījums tika iekļauts Valdības rīcības plānā kā veicamais uzdevums deklarācijas sadaļā „Tautsaimniecība un finanses”.

Uz pētījuma rezultātu bāzes 2008.gada 29.-30.maijā tika noorganizēta starptautiska konference „Izvērtējot ES fondu makroekonomisko ietekmi un analizējot Kohēzijas politikas ekonomisko pamatojumu”, kurā piedalījās un prezentēja savu viedokli gan eksperti no Eiropas Komisijas, gan akadēmiskais personāls no dalībvalstu universitātēm, gan arī pārstāvji no ES dalībvalstu valsts pārvaldes iestādēm.

Pētījumā tiek secināts, ka attiecībā uz 2004.-2006. gada plānošanas periodu ietekme uz kopējo pieprasījumu svārstījās no 2.4% IKP pieauguma 2004. gadā līdz 4.5% IKP pieaugumam 2005. un 2006. gadā, bet kopējā piedāvājuma pieaugums bija 1.0% 2004. gadā, 2.9% 2005. gadā un 6.5% 2006. gadā. Tas parāda, ka pieprasījuma ietekme ir tūlītēja, bet piedāvājuma ietekmei (kas ir noturīgāka) ir nepieciešams ilgāks laiks, lai tā atstātu iespaidu. Šo ietekmju rezultātā fondu iespaids gan uz inflāciju, gan ārējo bilanci 2004. un 2005. gadā, iespējams, būtu bijis nelabvēlīgs, bet 2006. gadā – labvēlīgs. Tomēr ir jāuzsver, ka gan inflācijas procesu, gan ārējās bilances attīstību galvenokārt noteica citi faktori, nevis ES fondi. Pēc autora domām kopumā fondiem ir bijusi pozitīva ietekme uz reālajām darba algām un budžeta sabalansēšanu. Autori secina, ka gan 2004.-2006. gada plānošanas perioda rezultāti, gan prognozētie rezultāti laika periodam no 2007.-2015. gadam liecina, ka fondu līdzekļu novirzīšana cilvēkresursiem un infrastruktūrai ir pozitīvi vērtējama, jo tiek prognozēts, ka šiem faktoriem būs samērā liela ietekme uz tautsaimniecības attīstību.